

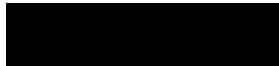

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Wychowania i Profilaktyki

DWP-WWO.053.1.2026.KKR
Warszawa, 23 lutego 2026 r.

Pan

Szanowny Panie,

odpowiadając na petycję przesłaną do Ministerstwa Edukacji Narodowej za pośrednictwem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w sprawie propozycji nowelizacji przepisów ustawy dnia 14 grudnia 2016 r. - *Prawo oświatowe*¹, w zakresie poszerzenia i szczegółowego określenia środków dyscyplinarnych stosowanych wobec uczniów uprzejmie informuję, że obecnie w przepisie art. 98 ust.1 pkt 19 ustawy - *Prawo oświatowe* ustawodawca określił, że rodzaje kar stosowanych wobec uczniów oraz tryb odwoływania się od kary określone są w statucie danej szkoły.

Dodatkowo art. 99 ww. ustawy zawiera opis obowiązków ucznia, które także powinny być określone w statucie szkoły, z uwzględnieniem:

- 1) właściwego zachowania podczas zajęć edukacyjnych;
- 2) usprawiedliwiania, w określonym terminie i formie, nieobecności na zajęciach edukacyjnych, w tym formy usprawiedliwiania nieobecności przez osoby pełnoletnie;
- 3) przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju – w przypadku, o którym mowa w art. 100;
- 4) przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły;
- 5) właściwego zachowania wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz pozostałych uczniów.

Natomiast, przepisy art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 8 czerwca 2022 r. o *wspieraniu i resocjalizacji nieletnich*² wyposażyły dyrektora szkoły w możliwość podjęcia oddziaływań wychowawczych we własnym zakresie – bez konieczności zawiadomiania sądu rodzinnego lub Policji. W przypadku, gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karnego na terenie szkoły lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, dyrektor szkoły może, za zgodą rodziców lub opiekuna nieletniego, zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, ostrzeżenia ustnego albo ostrzeżenia na piśmie, przeproszenia pokrzywdzonego, przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły. Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego nie wyłącza zastosowania kary określonej w statucie szkoły.

Decyzja, czy dyrektor skorzysta z możliwości zastosowania środka oddziaływania wychowawczego należy wyłącznie do dyrektora szkoły odpowiedzialnego za prawidłowe funkcjonowanie szkoły. Dyrektor będzie musiał uzyskać stosowną zgodę od rodziców albo opiekuna nieletniego oraz samego nieletniego. W przypadku braku zgody dyrektor będzie miał obowiązek zawiadomienia sądu rodzinnego o demoralizacji lub czynie karnym.

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 978, z późn. zm.

Z uwagi na powyższe uregulowania, nie zachodzi potrzeba wprowadzania dodatkowych regulacji prawnych i poszerzenia środków dyscyplinarnych w przepisach ustawy – *Prawo oświatowe*, stosowanych wobec uczniów nierespektujących obowiązków i kulturalnego zachowania względem innych osób.

Kształcenie i wychowanie uczniów w szkołach lub placówkach służy ich pełnemu rozwojowi osobistemu. Szkoły i placówki wspierają wychowawczą rolę rodziny. Zadaniem szkół jest ścisła współpraca z rodzicami i zapewnienie, m.in. wychowania rozumianego, jako wspieranie dziecka w rozwoju do pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Od wieku przedszkolnego następuje wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka przez organizację warunków sprzyjających nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju. Istotne jest również wzmacnianie poczucia wartości, indywidualności, oryginalności dziecka oraz potrzeby tworzenia relacji osobowych i uczestnictwa w grupie.

Przygotowywanie do rozumienia emocji, uczuć własnych i innych ludzi oraz dbanie o zdrowie psychiczne jest realizowane, m.in. z wykorzystaniem naturalnych sytuacji pojawiających się w przedszkolu i szkole oraz sytuacji zadaniowych, uwzględniających treści adekwatne do intelektualnych możliwości i oczekiwań rozwojowych dzieci.

Każda szkoła i placówka obowiązkowo realizuje program wychowawczo-profilaktyczny, który obejmuje:

- 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz
- 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Program wychowawczo-profilaktyczny przygotowywany jest na podstawie analizy wyników corocznej diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka³. Głównym celem jego realizacji jest kształtowanie właściwych postaw uczniów i przyjaznego klimatu szkoły. Program wychowawczo-profilaktyczny uchwała rada rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną.

W związku z powyższym, rodzice mają istotny wpływ na działania wychowawczo-profilaktyczne realizowane w szkole oraz na inne programy, projekty, przedsięwzięcia i inicjatywy. Na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy szkoła może wprowadzić właściwe działania profilaktyczne na każde zachowania posiadające znamiona agresji lub innego zdiagnozowanego problemu.

Zadaniem nauczycieli i pedagogów jest inicjowanie różnych form pomocy uczniom w środowisku szkolnym i pozaszkolnym. Prowadzenie w szkole i placówce działań diagnostycznych wśród uczniów w celu określenia trudności w ich funkcjonowaniu i rozwiązywanie problemów należy do zadań pedagoga i psychologa.

Zgodnie z ustawą *o systemie oświaty*⁴ zachowanie uczniów w szkole podlega ocenianiu na podstawie szczegółowych warunków i zasad oceniania wewnątrzszkolnego, określonych w statucie szkoły. Statut określa również rodzaje kar stosowanych wobec uczniów oraz tryb odwoływania się od kary.

Ocenianie zachowania ucznia polega na rozpoznawaniu przez wychowawcę oddziału, nauczycieli oraz uczniów danego oddziału stopnia respektowania przez ucznia zasad współżycia społecznego i norm etycznych oraz obowiązków określonych w statucie szkoły.

³ Art. 26 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.).

⁴ Zgodnie z art. 44b ust. 10 ustawy z dnia 7 września o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881).

Natomiast śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna zachowania uwzględnia następujące podstawowe obszary:

- 1) wywiązywanie się z obowiązków ucznia;
- 2) postępowanie zgodnie z dobrem społeczności szkolnej;
- 3) dbałość o honor i tradycje szkoły;
- 4) dbałość o piękno mowy ojczystej;
- 5) dbałość o bezpieczeństwo i zdrowie własne oraz innych osób;
- 6) godne, kulturalne zachowanie się w szkole i poza nią;
- 7) okazywanie szacunku innym osobom.

Uczniowskie wybryki, mniejszej wagi, zazwyczaj nie wynikają ze zdemoralizowania, lecz są efektem problemów z dorastaniem czy nadmiaru młodzieńczej energii. W takich przypadkach zwykle nie trzeba wdrażać przeciwko uczniowi postępowania w sprawach nieletnich, które może skończyć się umieszczeniem w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. W efekcie, w zależności od przypadku, z lepszym skutkiem wychowawczym, uczeń poniesie konsekwencje swojego postępowania na miejscu.

Za bezpieczeństwo uczniów i pracowników w szkole odpowiada dyrektor szkoły.

Jeżeli w szkole występuje problem, np. związany z wystąpieniem agresji, to obowiązkiem szkoły jest natychmiastowe podjęcie działań interwencyjnych i profilaktycznych względem uczniów, którzy nie respektują norm współżycia społecznego, adekwatne do sytuacji i zmierzających do skutecznego rozwiązania problemu.

Tematyka profilaktyki zachowań problemowych w szkole, w tym przeciwdziałanie agresji i przemocy w polskim systemie oświaty, jest wpisana w działania programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Jego celem jest, m.in. zapobieganie zachowaniom agresywnym oraz ich eskalacji i przeradzaniu się w proces przemocy.

Są to działania uniwersalne, skierowane do wszystkich uczestników życia szkolnego – uczniów, nauczycieli i rodziców. Z natury powinny mieć charakter długofalowy, ponieważ tworzą podstawy całego szkolnego systemu przeciwdziałania agresji i przemocy, a od nich zależy powodzenie podejmowanych interwencji. Obecnie istotą programu wychowawczo-profilaktycznego powinny być działania wpisujące się w obszar ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa w sytuacjach nadzwyczajnych, skierowane do uczniów, ich rodziców i nauczycieli oraz innych pracowników szkoły.

Zadaniem szkoły jest ukierunkowanie procesu wychowawczego na wartości, które wyznaczają cele wychowania i kryteria jego oceny.

Uczennice i uczniowie, którzy doświadczają lub widzą przemoc rówieśniczą powinni poinformować o tym fakcie w pierwszej kolejności każdą osobę dorosłą, do której mają zaufanie (pracownika szkoły). Może to być, np. wychowawca klasy, pedagog szkolny, psycholog lub inny specjalista zatrudniony w szkole. Ważne jest, aby uczniowie wiedzieli, że mogą zawsze zwrócić się z prośbą o pomoc do takich osób i muszą mieć pewność, że żaden sygnał nie zostanie zlekceważony.

Ministerstwu Edukacji Narodowej zależy na budowaniu partnerstwa i dobrych relacji między rodzicami, nauczycielami i uczennicami i uczniami, jak również wskazywaniu młodemu człowiekowi sposobów przeciwstawiania się przejawom hejtu, przemocy, nietolerancji i dyskryminacji. Nauczyciel nie może występować z pozycji władzy. W szkole zarówno nauczyciele, jak i personel administracyjny i pomocniczy odgrywają dużą rolę w budowaniu odporności u uczniów narażonych na działanie wielu poważnych czynników ryzyka.

Nadmieniam, że od 15 sierpnia 2024 r. w każdej szkole i placówce obowiązkowo wdrożone zostały standardy ochrony małoletnich, które również powinny chronić małoletnich⁵, na podstawie tzw. ustawy Kamilka⁶.

W przypadku niewłaściwego zachowania uczniów lub działań szkoły niezgodnych z przepisami prawa można problem zgłosić również do dyrektora szkoły, który sprawuje nadzór pedagogiczny w szkole. Natomiast nadzór pedagogiczny nad szkołami, mającymi siedzibę na obszarze danego województwa, sprawuje właściwy terytorialnie kurator oświaty.

Z poważaniem

Renata Kurlanc
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/

⁵ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/standardy-ochrony-maloletnich---wytyczne>

⁶ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1802, z późn. zm.).